

Kritik mot rektorn vid en kommunal gymnasieskola i Herrljunga kommun för att i ett e-brev till elever ha gjort uttalanden om ett politiskt parti i strid med objektivitetsprincipen

---

Anmälan

I en anmälan till JO framförde Mattias From bl.a. följande. Den 25 november 2020 delade han och fyra andra företrädare för partiet Alternativ för Sverige ut flygblad i anslutning till den kommunala gymnasieskolan Kunskapskällan i Herrljunga. Före besöket hade rektorn Thereze Gunnarsson i ett e-brev till skolans samtliga elever kallat partiet högerextremt och rasistiskt. I samband med besöket uppgav flera elever att skolans personal hade beslagtagit partiets flygblad när eleverna kommit in i skolbyggnaden. Personal gick också ut och hämtade elever som talade med partiföreträdarna under sin rast. Han upplever att skolans ledning tagit politisk ställning mot partiet.

Mattias From hänvisade till en film från flygbladsutdelningen. Han bifogade också det aktuella e-brevet från rektorn. I det hade rektorn skrivit följande:

God morgon,
jag har fått info om att det högerextrema och rasistiska partiet Alternativ för Sverige rör sig kring skolor i regionen, filmar personal och elever och delar ut infoblad för att värva medlemmar. Detta är inget som vi på skolan vill stödja, så säg till själva, eller hämta personal om det blir otrevligt, så säger vi till dem att ge sig av från området!

Utredning

JO begärde att Bildningsnämnden i Herrljunga kommun skulle yttra sig i frågan om hur rektorns e-brev förhållit sig till 1 kap. 9 § regeringsformen samt över påståendena att skolpersonal omhändertog flygblad och hämtade in elever.

Bildningsnämnden beslutade att yttra sig i enlighet med ett förslag från bildningsförvaltningen. Yttrandet översändes till JO tillsammans med ett yttrande från rektorn.

Rektorn framförde sammanfattningsvis följande. Varken hon eller någon i personalen har tagit material från någon elev. Däremot förekommer det att

elever ombeds att lägga undan sådant som inte är relevant för en lektion. Ingen har heller hämtat in elever från deras rast, men ibland finns det behov av att hjälpa vissa elever att komma i tid till sina lektioner. Formuleringen ”detta är inget som vi stödjer” var inte ett ställningstagande mot något parti, utan syftade på agerandet att filma personal och elever i samband med flygbladsutdelning. Orden högerextremt och rasistiskt kunde ha utelämnats. På partiets webbplats framförs dock åsikter som brukar betraktas som högerpolitik. Partiet förordar dessutom ett asylstopp, vilket strider mot de mänskliga rättigheterna. Den film som Mattias From hänvisat till har klippts så att det inte framgår att hon höll med partimedlemmarna om vilka juridiska rättigheter de hade, men att hon för skolans elevers trygghets skull hövligt bad dem att ändå sluta filma.

I det yttrande från förvaltningen som bildningsnämnden godkände framfördes följande:

Angående utformningen av det e-brev som bifogats anmälan förhåller sig till 1 kap. 9 § regeringsformen.

Som framgår i slutet på rektorns e-brev så syftar brevet till att informera och instruera eleverna till att hämta personal ”om det blir otureligt”. Eftersom första stycket av e-brevet innehåller flera delar av information så finns det förståelse för att vissa syftningsfel hos mottagarna kan ha förekommit gällande vilken del eller om det är aktiviteten som helhet som skolan inte stödjer. Bildningsförvaltningens bedömning är dock att oavsett syftningsfel eller ej, så är e-brevets intentioner tydliga utifrån rektorns instruktion om att hämta personal. Vilka delar som kan skapa obehag för eleverna kan naturligtvis variera från person till person, men generellt så bör filmandet av skolans elever kunna generera större känslor av obehag, än utdelandet av material.

[...] Rektor har använt uttryck som kan anses värderande om Alternativ för Sverige och här anser bildningsförvaltningen att Herrljunga kommuns representanter bör undvika att använda värderande uttryck på ett sådant sätt.

Sammanfattning

[...] Gällande 1 kap. 9 § regeringsformen så har rektor uttryckt sig värderande om organisationen, vilket bildningsförvaltningen bedömer som olämpligt.

Mattias From kommenterade remissvaret. Han framförde bl.a. att partiet varken kallar sig högerextremt eller rasistiskt och att rektorns ordval i e-brevet gör det svårt att tolka det på något annat sätt än som att hon tog politisk ställning mot partiet.

Bedömning

Ord står mot ord när det gäller om skolpersonal omhändertagit flygblad från elever eller hämtat in elever som under sin rast talat med partiföreträdarna. Jag bedömer att ytterligare utredningsåtgärder inte med tillräcklig grad av säkerhet skulle kunna ge klarhet i vad som hände. Därför uttalar jag mig endast om utformningen av det e-brev som rektorn skickade till alla elever på skolan.

Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt

iaktta saklighet och opartiskhet. Detta står i 1 kap. 9 § regeringsformen och brukar betecknas som objektivitetsprincipen. Av den följer bl.a. att information som en myndighet lämnar ska vara allsidig och objektiv (jfr t.ex. JO 2018/19 s. 605).

Det ingår i skolans uppdrag att förmedla respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar, men det måste ske med respekt för elevernas rätt att ha andra uppfattningar (jfr JO 2021/22 s. 599). Den information som skolan vid undervisning och i andra sammanhang lämnar om olika politiska partier måste givetvis vara saklig.

Rektorns e-brev till eleverna hänvisade till att företrädare för Alternativ för Sverige hade befunnit sig i närheten av andra skolor i regionen. Om det hade förekommit allvarliga ordningsstörningar i samband med dessa besök eller om partiföreträdarna hade agerat brottsligt, skulle det ha kunnat vara befogat att skolan informerade sina elever om detta. E-brevet innehåller emellertid inga tydliga hänvisningar till några sådana omständigheter. I stället ligger det nära till hands att uppfatta e-brevet som att skolan inte bara var negativt inställd till att partiföreträdarna hade filmat personal och elever, utan också till att de delat ut flygblad och velat värva medlemmar, samt att orsaken till denna inställning var att partiet enligt skolan var högerextremt och rasistiskt.

Enligt min uppfattning är det inte förenligt med objektivitetsprincipen att en skola med hänvisning till ett partis politik motsätter sig att partiet delar ut flygblad och värvar medlemmar (jfr t.ex. JO 2012/13 s. 419). Jag kan vidare inte se något sakligt skäl för en skola att i ett informationsmeddelande av aktuellt slag göra en egen bedömning av hur ett parti bör betecknas, i synnerhet inte om det är fråga om beteckningar som av de flesta torde uppfattas som negativa.

Mot denna bakgrund anser jag att rektorn Thereze Gunnarssons e-brev till eleverna stått i strid med kravet på saklighet och opartiskhet i 1 kap. 9 § regeringsformen. För detta förtjänar hon kritik.

Ärendet avslutas

Erik Nymansson

Ärendet har föredragits av Albert Pettersson. Byråchefen Charlotte Håkansson har deltagit i beredningen. *CH*

Sändlista

Mattias From

Rektorn Thereze Gunnarsson

Bildningsnämnden i Herrljunga kommun (dnr UN 20/2021)